

Instrument voor zelfevaluatie jeugdbeleid

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

The opinions expressed in this work are the responsibility of the authors and do not necessarily reflect the official policy of the Council of Europe.

All requests concerning the reproduction or translation of all or part of this document should be addressed to the Directorate of Communication (F-67075 Strasbourg Cedex or publishing@coe.int). All other correspondence concerning this document should be addressed to the Directorate General of Democracy – Youth Department (youth@coe.int).

Cover and layout: Documents and Publications Production Department (SPDP), Council of Europe

Photos: © Council of Europe

This publication has not been copy-edited by the SPDP Editorial Unit to correct typographical and grammatical errors.

© Council of Europe, February 2021
Printed at the Council of Europe

Inleiding

Een van de prioriteiten van de intergouvernementele samenwerking voor jeugdbeleid binnen de Raad van Europa is het **bevorderen en ondersteunen van de ontwikkeling van jeugdbeleid**.

— Dit is de verantwoordelijkheid van de Europese Stuurgroep Jeugd (CDEJ). De CDEJ bestaat uit vertegenwoordigers van de voor jeugdzaken verantwoordelijke ministeries of instanties van de 50 lidstaten die het Europees Cultureel Verdrag hebben ondertekend.

— De CDEJ bevordert de samenwerking tussen overheden in de jeugdsector en biedt een kader voor het vergelijken van het nationaal jongerenbeleid van landen, het uitwisselen van ervaringen en het opstellen van standaardteksten.

— In het licht van deze doelstellingen heeft de CDEJ officieel goedkeuring gegeven aan een **instrument voor zelfevaluatie van de ontwikkeling van jeugdbeleid** en spoort de stuurgroep lidstaten aan dit instrument te gebruiken en te verspreiden.

Achtergrond van het instrument voor zelfevaluatie

Tot nu toe was er geen instrument voor het monitoren van de activiteiten van de Raad van Europa op het gebied van jeugdwerk en de CDEJ merkte dat er vanuit de regeringen van de lidstaten steeds meer vraag kwam naar de ontwikkeling van criteria en methoden om de vooruitgang te meten.

— De CDEJ achtte het daarom noodzakelijk een aantal **benchmarks** voor jeugdbeleid te ontwikkelen op basis van onder andere door het Comité van Ministers goedgekeurde aanbevelingen (en eventueel door andere relevante organen van de Raad van Europa goedgekeurde teksten).

— Om die reden is een instrument voor zelfevaluatie met **standaard indicatoren** ontwikkeld waarmee autoriteiten verantwoordelijk voor jeugdbeleid de voortgang van hun beleid kunnen meten om vervolgens eventuele aanpassingen of wijzigingen te kunnen doorvoeren.

— Het doel van het instrument is om **lidstaten ondersteuning te bieden bij het beoordelen van de naleving van de standaarden voor jeugdbeleid** van de Raad van Europa. Verder kan het worden ingezet als uitgangspunt voor de ontwikkeling van eigen jeugdbeleid.

Belangrijke beginselen van jeugdbeleid volgens de Raad van Europa

De Raad van Europa heeft in de loop der jaren een grote verscheidenheid aan beginselen, doelstellingen en waarden voor jeugdbeleid geformuleerd.

Volgens de Raad van Europa zou elk jeugdbeleid gericht moeten zijn op het bevorderen van de volgende beginselen:¹

- a. Investeer doelgericht en op een samenhangende en een wederzijds versterkende manier in jongeren, waarbij zo veel mogelijk wordt uitgegaan van **kansen in plaats van problemen**, onder andere door, waar mogelijk, standaarden en instrumenten voor jeugdbeleid te formuleren;
- b. **Betrek jongeren** bij zowel het strategisch formuleren van jeugdbeleid als het in kaart brengen van hun inzichten over de operationele doeltreffendheid van de uitvoering van beleid;
- c. **Creëer voorwaarden voor opleiding, kansen en ervaring** zodat jongeren kennis, vaardigheden en competenties kunnen ontwikkelen waarmee ze een volwaardige bijdrage aan de arbeidsmarkt en samenleving kunnen leveren;
- d. **Ontwikkel systemen voor het verzamelen van betrouwbare gegevens** over zowel de doeltreffendheid van jeugdbeleid als mogelijke 'beleids-gaten' in doeltreffende dienstverlening aan jongeren van bepaalde bevolkingsgroepen, in bepaalde gebieden of onder bepaalde voorwaarden;
- e. **Toon de bereidheid om dergelijke aantoonbare 'beleids-gaten' zo veel mogelijk te dichten.**

Deze algemene beginselen zijn een beschrijving van hoe goed beleid eruitziet. Lidstaten worden ook aangespoord de impact en de doeltreffendheid van hun beleid te monitoren en eventueel aan te scherpen (of zelfs te beëindigen) als het deels of helemaal niet effectief blijkt te zijn.

Dit instrument voor zelfevaluatie richt zich nog niet direct op de hierboven beschreven beginselen voor jeugdbeleid. Alle belanghebbenden die hun eigen context (op lokaal, regionaal, nationaal of Europees niveau) aan deze beginselen willen toetsen, worden aangemoedigd gebruik te maken van de **toolkit** voor kwaliteitsstandaarden **die het Europees Jeugdforum heeft ontwikkeld**. Deze toolkit dekt de meeste van de hierboven genoemde beginselen.²

Bij dit instrument voor zelfevaluatie ligt de nadruk anders. Het is namelijk specifiek gericht op **naleving van de standaarden voor jeugdbeleid van de Raad van Europa**.

1. Bron: "The Council of Europe and youth policy: support, assistance and resources for youth policy development in Member States" (2016). Deze beginselen zijn afkomstig van diverse belangrijke teksten van de Raad van Europa over jeugdbeleid, zoals de taakomschrijving van de Europese Stuurgroep Jeugd (CDEJ) en de Adviesraad inzake Jeugd (CCJ), en het Compendium Jeugdbeleid (2012), waarin het eindrapport van de Werkgroep Indicatoren Jeugdbeleid (2003) wordt aangehaald.

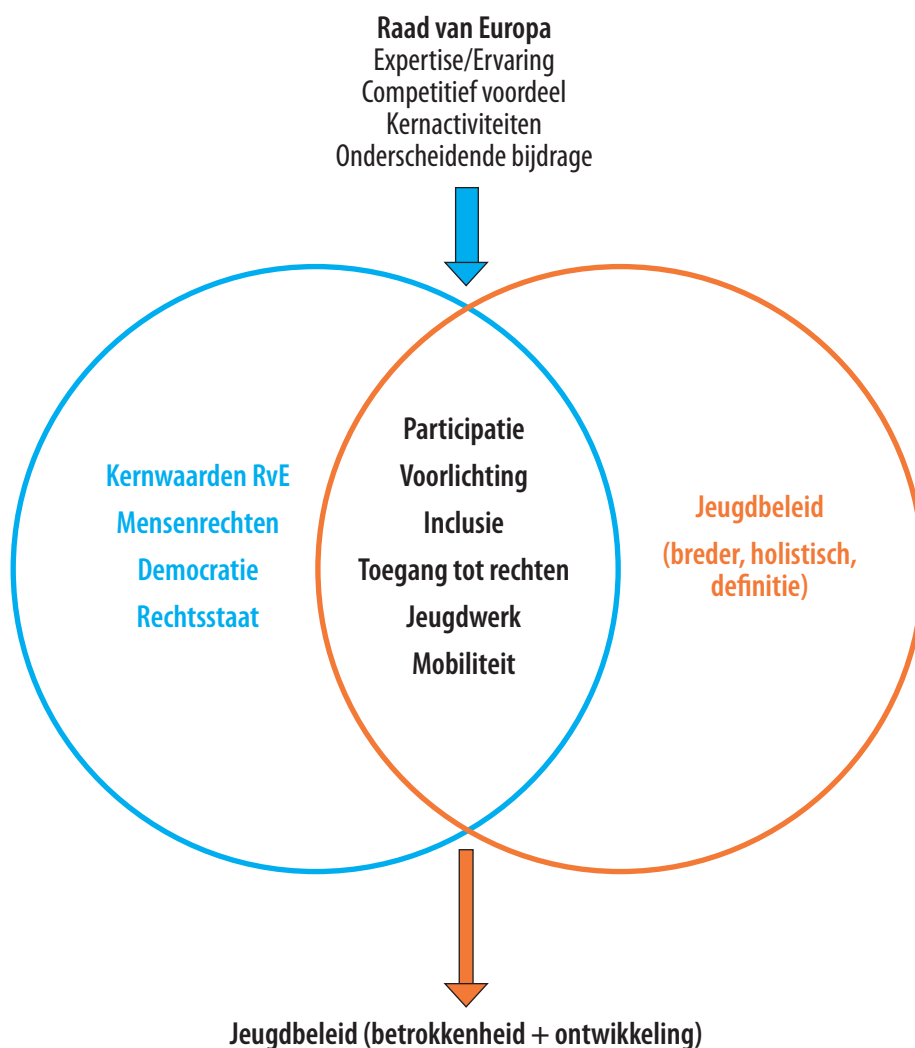
2. <https://www.youthforum.org/toolkit-quality-standards-youth-policy>.

Kernwaarden jeugdbeleid Raad van Europa

Volgens de CDEJ zouden de kernwaarden van de Raad van Europa (mensenrechten, democratie en de rechtsstaat) de reikwijdte en nadruk van het jeugdbeleid van de Raad moeten blijven bepalen.

De zes belangrijkste **interventierreinen** (zie hieronder) voor het jeugdbeleid van de Raad van Europa zijn gebaseerd op de **door de Raad van Europa goedgekeurde standaarden voor jeugdbeleid** (en met name op aanbevelingen van het Comité van Ministers). Ze vormen de basis voor de toekomstige ontwikkeling van jeugdbeleid binnen de Raad.

Samenvatting van de belangrijkste indicatoren voor het meten van de vooruitgang bij de uitvoering van de standaarden van de Raad van Europa

Interventierrein	Indicatoren
Participatie	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Jeugdbeleid zorgt ervoor dat jongeren actief deelnemen aan besluitvorming, met name aan besluitvorming die hen direct aangaat, en moedigt ze aan tot actief burgerschap. ▶ De overheid erkent en ondersteunt jongerenorganisaties, jeugdraden en andere jeugdinitiatieven en -structuren.
Voorlichting	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Jeugdbeleid faciliteert relevante, jeugd vriendelijke voorlichting - zowel offline als online - aan alle jongeren. ▶ Jeugdbeleid zorgt ervoor dat jongeren kansen krijgen voor het ontwikkelen van competenties voor informatiebeheer.
Inclusie	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Jeugdbeleid bevordert de inclusie van jongeren in alle mogelijke maatschappelijk kwetsbare situaties, zoals onderwijs en opleiding, werk en beroep, huisvesting, gezondheidszorg, sport, ontspanning en cultuur. ▶ Jeugdbeleid is gericht op de bestrijding van discriminatie en exclusie van jongeren en van geweld tegen jongeren, zonder enig onderscheid of welke grond ook.⁴
Toegang tot rechten	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Jeugdbeleid zorgt ervoor dat alle jongeren op een meer doeltreffende manier toegang hebben tot hun rechten en dat alle juridische, bestuurlijke en praktische obstakels worden weggenomen. ▶ Jeugdbeleid bevordert een gecoördineerde aanpak waardoor jongeren beter toegang hebben tot hun rechten. Dit vraagt om samenwerking tussen alle relevante beleidsterreinen op internationaal, nationaal, regionaal en lokaal niveau.
Jeugdwerk	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Door middel van lokaal, regionaal of nationaal jeugdbeleid wordt het opzetten of verder ontwikkelen van kwalitatief jeugdwerk gewaarborgd en proactief ondersteund. ▶ De competenties van zowel betaalde als vrijwillige jeugdwerkers waarborgen hoogwaardig jeugdwerk.
Mobiliteit	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Jeugdbeleid ondersteunt jeugdmobiliteit en bevordert bij jongeren met name het gevoel dat ze Europeaan zijn. ▶ Jeugdbeleid bevordert de ontwikkeling van hoogwaardige mobiliteitsprojecten.

4. Zoals expliciet beschreven in Artikel 14 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens of vastgelegd in jurisprudentie van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens.

PARTICIPATIE

Juridische grondslag

- ▶ Aanbeveling [Rec\(2006\)14](#) van het Comité van Ministers aan de lidstaten inzake burgerschap en participatie van jongeren aan het openbare leven
- ▶ Aanbeveling [Rec\(2004\)13](#) van het Comité van Ministers aan de lidstaten inzake de participatie van jongeren in het lokale en regionale leven
- ▶ Herziene Europees Handvest van het Congres van Lokale en Regionale Overheden van de Raad van Europa inzake de participatie van jongeren aan het lokale en regionale leven
- ▶ Aanbeveling [Rec\(2006\)1](#) van het Comité van Ministers aan de lidstaten over de rol van nationale jeugdleden bij de ontwikkeling van jeugdbeleid
- ▶ Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, [article 11](#) (vrijheid van vergadering en vereniging)
- ▶ Aanbeveling inzake de participatie van kinderen en jongeren tot 18 jaar en het Evaluatie-instrument Kinderparticipatie

Indicator 1

Jeugdbeleid zorgt ervoor dat jongeren actief deelnemen aan besluitvorming, met name aan besluitvorming die hen direct aangaat, en moedigt ze aan tot actief burgerschap.

Criteria zelfevaluatie	Ja	Niet volledig ⁵	Nee	Voorbeelden goede praktijken
Jeugdbeleid draagt ertoe bij dat jongeren actieve burgers worden, met name door ze kansen te bieden om te leren en ervaringen op te doen die bevorderlijk zijn voor hun deelname aan het openbare leven.				
Er zijn structuren en regelingen die alle jongeren, ook jongeren in kwetsbare situaties, in staat stellen aan voor hen relevante besluiten en debatten deel te nemen.				
De uitwisseling en toepassing van goede praktijken voor doeltreffende, innovatieve participatie op lokaal, regionaal en nationaal niveau wordt bevorderd.				

⁵. Of "in uitvoering"

Indicator 2

De overheid erkent en ondersteunt jongerenorganisaties, jeugdraden en andere jeugdinitiatieven en -structuren.

Criteria zelfevaluatie	Ja	Niet volledig	Nee	Voorbeelden goede praktijken
Jongeren hebben het gegarandeerde recht zich met anderen te verenigen tot organen waarmee ze samen gemeenschappelijke doelen nastreven.				
Jongerenorganisaties, -raden en -initiatieven krijgen de nodige ruimte, financiële middelen en materiële steun zodat ze hun rol en taken probleemloos en op een doeltreffende manier kunnen uitvoeren.				
Op lokaal, regionaal en nationaal niveau zijn er onafhankelijke jeugdorganisaties en jeugdraden die een actieve rol spelen bij de ontwikkeling en uitvoering van jeugdbeleid.				

Positieve trends voor verdere verbetering

--

Verbeterpunten en mogelijke follow-up

--

VOORLICHTING

Juridische grondslag

- ▶ Aanbeveling [CM/Rec\(2010\)8](#) van het Comité van Ministers aan de lidstaten inzake jongereninformatie
- ▶ Aanbeveling [No. R \(90\) 7](#) van het Comité van Ministers aan lidstaten inzake voorlichting van en advies aan jongeren in Europa
- ▶ Overige relevante initiatieven van de Raad van Europa:
 - [Internet Governance Strategy 2016-2019](#)
 - Aanbeveling [R\(97\)20](#) van het Comité van Ministers aan de lidstaten inzake “haatzaaien”
 - [Campagne tegen haatzaaien \('No Hate Speech Movement'\)](#)

Indicator 1

Jeugdbeleid faciliteert relevante, jeugd vriendelijke voorlichting - zowel offline als online - aan alle jongeren.

Criteria zelfevaluatie	Ja	Niet volledig	Nee	Voorbeelden goede praktijken
Jongeren krijgen voorlichting en advies op lokaal of regionaal niveau.				
Jongeren krijgen voorlichting en advies op nationaal niveau.				
De vorm waarin en de kanalen waarmee jongeren voorlichting krijgen, sluiten aan op de veranderende behoeften en voorkeuren van jongeren. Denk aan nieuwe informatietechnologieën.				
Jongeren zijn betrokken bij de ontwikkeling van de inhoud van de informatie en de kanalen die hiervoor worden gebruikt.				
Voorlichting en advies aan jongeren zijn specifiek gericht op de behoeften van achtergestelde jonge mensen.				

Indicator 2

Jeugdbeleid zorgt ervoor dat jongeren kansen krijgen voor het ontwikkelen van competenties voor informatiebeheer.

Criteria zelfevaluatie	Ja	Niet volledig	Nee	Voorbeelden goede praktijken
Informatievaardigheid/digitale geletterdheid, inclusief kritisch denken, is onderdeel van formele scholing.				
Informatievaardigheid/digitale geletterdheid, inclusief kritisch denken, is onderdeel van niet-formele of informele scholing.				
Jeugdbeleid bevordert het bewustzijn bij jongeren over de risico's die zij lopen als consumenten en producenten van online informatie, onder andere ten aanzien van de bescherming van hun persoonsgegevens.				

Positieve trends voor verdere verbetering

Verbeterpunten en mogelijke follow-up

INCLUSIE

Juridische grondslag

- ▶ Aanbeveling [CM/Rec\(2015\)3](#) van het Comité van Ministers aan de lidstaten inzake de toegang van jongeren uit probleemwijken tot sociale rechten (ENTER)
- ▶ Aanbeveling [CM/Rec\(2016\)7](#) van het Comité van Ministers aan de lidstaten inzake de toegang van jongeren tot rechten

Indicator 1

Jeugdbeleid bevordert de inclusie van jongeren in alle mogelijke maatschappelijk kwetsbare situaties, zoals onderwijs en opleiding, werk en beroep, huisvesting, gezondheidszorg, sport, ontspanning en cultuur.

Criteria zelfevaluatie	Ja	Niet volledig	Nee	Voorbeelden goede praktijken
In jeugdbeleid wordt specifiek rekening gehouden met de behoeften van jongeren in kwetsbare situaties.				
Er zijn concrete maatregelen getroffen ter bevordering van de inclusie van alle jonge mensen, vooral bij en middels jeugdwerk, mobiliteit, participatie en voorlichting.				
Jeugdbeleid bouwt bruggen naar het onderwijsbeleid en bevordert zo de inclusie van jongeren.				
Jeugdbeleid bouwt bruggen naar het werkgelegenheidsbeleid en bevordert zo de inclusie van jongeren.				
Jeugdbeleid bouwt bruggen naar het huisvestings- en zorgbeleid en bevordert zo de inclusie van jongeren.				

Indicator 2

Jeugdbeleid is gericht op de bestrijding van discriminatie en exclusie van jongeren en van geweld tegen jongeren, zonder enig onderscheid of welke grond ook⁶

Criteria zelfevaluatie	Ja	Niet volledig	Nee	Voorbeelden goede praktijken
Er zijn concrete maatregelen getroffen om alle jongeren in staat te stellen zonder discriminatie een actieve rol in de samenleving te spelen.				
Er is erkenning dat bepaalde jongeren kwetsbaar zijn voor discriminatie en stigmatisering en er zijn maatregelen getroffen om dit probleem aan te pakken.				
Er zijn maatregelen getroffen om de samenhang en positieve relaties tussen mensen van verschillende achtergronden te bevorderen, onder andere door middel van jeugdwerk.				

Positieve trends voor verdere verbetering

Verbeterpunten en mogelijke follow-up

6. Zoals expliciet beschreven in Artikel 14 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens of vastgelegd in jurisprudentie van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens.

TOEGANG TOT RECHTEN

Juridische grondslag

- ▶ Aanbeveling [CM/Rec\(2016\)7](#) van het Comité van Ministers aan de lidstaten inzake de toegang van jongeren tot rechten
- ▶ Aanbeveling [CM/Rec\(2010\)7](#) van het Comité van Ministers aan de lidstaten over het Handvest van de Raad van Europa inzake onderwijs op het gebied van democratisch burgerschap en mensenrechten

Indicator 1

Jeugdbeleid is erop gericht dat alle jongeren op een meer doeltreffende manier toegang hebben tot hun rechten en dat alle juridische, bestuurlijke en praktische obstakels worden weggenomen⁷

Criteria zelfevaluatie	Ja	Niet volledig	Nee	Voorbeelden goede praktijken
Jeugdbeleid draagt ertoe bij dat obstakels voor toegang tot hoogwaardig onderwijs en opleidingskansen voor alle jongeren worden weggenomen.				
Jongeren krijgen ondersteuning als ze problemen ervaren bij het vinden van vast en zinvol werk of als ze de negatieve gevolgen van een kwetsbaarheid in hun leven willen aanpakken.				
Er zijn maatregelen getroffen om in te spelen op de specifieke behoeften van jongeren op het gebied van maatschappelijke zorg en gezondheidszorg.				

Indicator 2

Jeugdbeleid bevordert een gecoördineerde aanpak waardoor jongeren beter toegang hebben tot hun rechten. Dit vraagt om samenwerking tussen alle relevante beleidsterreinen op internationaal, nationaal, regionaal en lokaal niveau.

Criteria zelfevaluatie	Ja	Niet volledig	Nee	Voorbeelden goede praktijken
Jeugdbeleid zorgt ervoor dat jongeren toegang hebben tot mensenrechteneducatie en educatie op het gebied van democratisch burgerschap.				
Belanghebbenden vanuit alle relevante beleidsterreinen die betrokken zijn bij jeugd kwesties hebben overleg en werken samen om jongeren (nog) beter toegang te geven tot hun rechten.				
Bestaande en geplande wetgeving of programma's die ervoor zorgen dat jongeren toegang hebben tot hun rechten worden steeds tegen het licht gehouden en er zijn aanvullende maatregelen getroffen.				

Positieve trends voor verdere verbetering

Verbeterpunten en mogelijke follow-up

7. Hier is geen specifieke aandacht voor toegang tot de rechten in Aanbeveling [CM/Rec\(2016\)7](#) die al bij andere interventieterreinen zijn afgedekt (bijv. participatie, inclusie). Dit geldt voor zowel het niveau van de indicatoren als de beoordelingscriteria.

Juridische grondslag

► Aanbeveling [CM/Rec\(2017\)4](#) van het Comité van Ministers aan de lidstaten inzake jeugdwerk

Indicator 1

Er wordt gewerkt aan de ontwikkeling van strategieën, kaders, wetgeving, duurzame structuren en middelen ter ondersteuning van jeugdwerk.

Criteria zelfevaluatie	Ja	Niet volledig	Nee	Voorbeelden goede praktijken
Er wordt gewerkt aan de ontwikkeling van strategieën, kaders, wetgeving, duurzame structuren en middelen ter ondersteuning van jeugdwerk.				
Er is sprake van doeltreffende afstemming met andere sectoren en op flankerend beleid met als doel gelijke toegang tot jeugdwerk voor alle jongeren.				
Jeugdwerkers en jongeren zijn actief betrokken bij de ontwikkeling van jeugdwerk.				

Indicator 2

De competenties van zowel betaalde als vrijwillige jeugdwerkers waarborgen hoogwaardig jeugdwerk.

Criteria zelfevaluatie	Ja	Niet volledig	Nee	Voorbeelden goede praktijken
Er is sprake van een samenhangend, flexibel competentiegericht kader voor het opleiden en trainen van betaalde en vrijwillige jeugdwerkers.				
Hierbij wordt rekening gehouden met zowel bestaande praktijken, nieuwe trends en nieuwe omstandigheden als de verscheidenheid van het jeugdwerk.				
Belanghebbenden zoals jeugdwerkers en jongeren zelf zijn bij de ontwikkeling van dit kader betrokken.				

Positieve trends voor verdere verbetering

Verbeterpunten en mogelijke follow-up

MOBILITEIT

Juridische grondslag

- ▶ Resolutie (91) 20 waarmee een deelakkoord wordt opgelegd over de Jeugdkaart met als doel het bevorderen en faciliteren van jeugdmobiliteit in Europa
- ▶ Aanbeveling R (95) 18 van het Comité van Ministers aan de lidstaten inzake jeugdmobiliteit

Indicator 1

Jeugdbeleid ondersteunt jeugdmobiliteit en bevordert bij jongeren met name het gevoel dat ze Europeaan zijn.

Criteria zelfevaluatie	Ja	Niet volledig	Nee	Voorbeelden goede praktijken
Er zijn specifieke beleidsbepalingen, programma's en kansen die jongeren de mogelijkheid bieden en aansporen tot sociale, culturele, pedagogische en economische mobiliteit.				
Er is informatie en advies beschikbaar over mogelijkheden voor jeugdmobiliteit.				
Mobiliteitsprojecten zijn erop gericht jongeren het gevoel te geven dat ze Europeaan zijn, met name op basis van de waarden en beginselen van de Raad van Europa ten aanzien van intercultureel leren.				

Indicator 2

Jeugdbeleid bevordert de ontwikkeling van hoogwaardige mobiliteitsprojecten.

Criteria zelfevaluatie	Ja	Niet volledig	Nee	Voorbeelden goede praktijken
Bij mobiliteitsprojecten wordt ingespeeld op kwaliteitsbeginselen, zoals de richtlijnen in het "Europees Handvest over Kwaliteit bij Leermobiliteit van Jongeren".				
Er is aandacht voor kennis en goede praktijken op het gebied van jeugdmobiliteit. Ter verbetering van het beleid worden die kennis en goede praktijken ook gedeeld.				

Positieve trends voor verdere verbetering

--

Verbeterpunten en mogelijke follow-up

--

Het is van cruciaal belang om jongeren bij de Europese waarden te betrekken, met name bij de kernwaarden van de Raad van Europa (mensenrechten, democratie en de rechtsstaat). De Raad van Europa heeft zich altijd al ingezet voor jeugdbeleid op basis van gemeenschappelijke Europese waarden en op bevordering van het gevoel bij jongeren dat ze Europeaan zijn.

In deze context heeft de Europese Stuurgroep Jeugd (CDEJ) officieel goedkeuring gegeven aan dit instrument voor zelfevaluatie voor de ontwikkeling van jeugdbeleid.

The tool was developed to help member States to self-assess their compliance with the Council of Europe's standards for youth policy, and to serve as a basis for self-paced youth policy development. It is hoped that this practical tool will enable member States and other stakeholders to highlight and share good practices and to measure progress over time.

www.coe.int

De Raad van Europa is de toonaangevende mensenrechtenorganisatie van Europa. De Raad telt 47 lidstaten, waaronder alle lidstaten van de Europese Unie. Alle lidstaten van de Raad van Europa hebben het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens ondertekend. Dit Verdrag is gericht op de bescherming van mensenrechten, democratische waarden en rechtsstaatbeginselen. Het toezicht op de uitvoering van het Verdrag in de lidstaten is in handen van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens.

